

ЗВІТ

про виконання наукової теми

Історико-філософського факультету

***«СКЛАДНІ ПИТАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ КРАЇН
ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ ХХ-ХХІ СТОЛІТТЯ У
ПАРАДИГМІ ДІАЛОГІЧНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»***

(номер державної реєстрації 0116U003294)

2016-2021 рр.

Актуальність

Актуальність теми обумовлена трансформаціями, які відбуваються з історичною пам'яттю українців упродовж останніх десятиліть. Історична пам'ять постає складовою державної політики з метою формування нової – пострадянської – ідентичності українців.

Як наслідок, виникає потреба у додатковій рефлексії інституційних і змістовних трансформацій історичної пам'яті з виокремленням спільних і особливих моментів аналогічних процесів країн колишнього соцтабору, необхідність критичного переосмислення своєї історії, а також потреба формування об'єднуючого країну історичного наративу, який би істотно вплинув на поглиблення політичних і соціокультурних міжрегіональних суперечностей.

Усе це допоможе ліквідувати негативні наслідки для формування загальноукраїнської ідентичності та стабілізувати суспільство.

Об'єкт

**Політика пам'яті,
що має характерні
риси в країнах
Центрально-
Східної Європи**

Предмет

**Принципи
побудови стратегій
формування
моделей пам'яті в
системі
інституційних
засобів реалізації
політики пам'яті в
країнах Центрально-
Східної Європи**

Мета

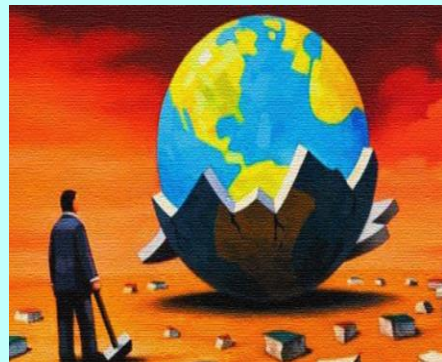
**Визначення загальних
тенденцій «подолання
минулого» в країнах
Центрально-Східної
Європи та аналіз
принципів побудови
стратегій формування
моделей пам'яті у системі
інституційних засобів
реалізації політики пам'яті**

Основні завдання дослідження:

1. Сформуванати категоріальний апарат дослідження; розробити методологічні принципи дослідження історичної пам'яті у вимірі комунікативної й конструкціоністської парадигм; визначити напрямки «відпрацювання минувшини» в межах національної політики пам'яті.
2. Виявити та описати контроверсійні проблеми минувшини країн Центрально-Східної Європи, з приводу яких в українському історичному дискурсі наявні оцінки та інтерпретації, що відрізняються від оцінок інших європейських авторів; визначити історичні передумови економічних, політичних, соціальних, культурних причин Євроінтеграції.
3. Визначити провідні тенденції «примирення з історичним минулим» в країнах Центрально-Східної Європи; окреслити стратегію формування моделей пам'яті в системі інституційних засобів реалізації політики пам'яті в Україні.

Етапи виконання НДР

2016-2017 рр.

I ЕТАП
теоретико-методологічний
Розробка категоріального апарату дослідження історичної пам'яті в контексті діалогічності культур

2018-2019 рр.

II ЕТАП
дескриптивно-аналітичний
Аналіз складних питань історичної пам'яті країн Центрально-Східної Європи (XX-XXI ст.)

2020-2021 рр.

III ЕТАП
впровадження результатів наукового дослідження
Імплементация принципів побудови стратегій формування моделей пам'яті в системі інституційних засобів реалізації політики пам'яті в Україні (XX – початок XXI ст.)

I ЕТАП

Результати реалізованих досліджень на теоретичному рівні:

- Надано визначення центрального концепту дослідження – історичної пам'яті – як сукупності донаукових, наукових, квазінаукових і ненаукових знань, які відтворюють у свідомості індивідуальний або колективний досвід існування соціальних спільнот в історичному минулому.
- Простежено ґенезу концепта «історична пам'ять» у контексті трансформацій історичної методології.
- Розроблено категоріальний апарат, надано дефініцію понять «пам'ять», «контрпам'ять», «забуття», «конструювання образу минувшини», «політика пам'яті», «комеморативні практики», «війна пам'ятей», «гуманітарна безпека держави» тощо.
- Визначено напрямки трансформацій змісту історичної пам'яті в сучасній Україні та відповідних комеморативних практик.
- Визначено базові принципи «нової історичної свідомості» як передумови громадянської злагоди в контексті діалогічності культур і гуманітарної безпеки держави.

Розроблено категоріальний апарат дослідження

Категорія	Визначення
Пам'ять	- комплекс пізнавальних здібностей і вищих психічних функцій з накопичення, збереження та відтворення знань і навичок.
Історична пам'ять	- здатність людського розуму зберігати індивідуальний і колективний досвід міжлюдських взаємин і формувати на його підставі уявлення про історію як таку та своє місце в ній.
Контрпам'ять	- альтернативна оповідна модель, що суперечить загальній дискурсивній конструкції й існує всупереч її превалюючому пануванню.
Комеморативні практики	(від фр. <i>commemore</i> – «як?» і <i>memoria</i> – «пам'ять») - широке коло спільних дій (ритуали, церемонії, презентації) та об'єктів (пам'ятники, місця поховань, меморіальні комплекси), які закріплюють певний історичний наратив, який є значущим для всього суспільства або його частини.
Схизмогенез	(від дав.-гр. <i>σχίσμα</i> – поділ, розщеплення та <i>γέννωω</i> – породжую, створюю) - зміна індивідуальної та колективної поведінки, що відбувається внаслідок накопичення досвіду взаємодії між суб'єктами і призводить до розколу і розпаду соціальної цілісності.
Гуманітарна безпека держави	- стан захищеності громадян, їхніх цілей, ідеалів, цінностей, традицій, укладу життя і культури; стійке необхідне та достатнє заохочення, розвиток прав і обов'язків людини та основних свобод для всіх, незалежно від раси, статі, мови, конфесійної приналежності.

Методологічні принципи «опрацювання» історичної пам'яті

Історичну пам'ять не можна ототожнювати з «історією» як такою. Якщо історія – це наука, що вивчає минуле людства, то історична пам'ять – це, насамперед, психічний процес, який полягає в закріпленні, збереженні, наступному відтворенні та забуванні історичного досвіду.

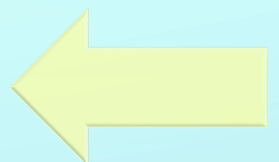
Історичний дискурс втрачає структуру лінійної розповіді; відмова від метанаративу призводить до визнання множини логік розгортання історичного дискурсу.

Множинність партикулярних історичних пам'ятей передбачає діалог на основі надбань комунікативної філософії.

Історична пам'ять є продуктом соціального конструювання з метою впливу на суспільну думку та ідентичність для обґрунтування легітимності державних і наддержавних інституцій.

Множинність інтерпретацій подій минулого не заперечує необхідності протистояння маніпуляціям і фейкам.

Запропоновано шляхи подолання суперечностей і травм історичного минулого національною політикою пам'яті

Загалом

- Розробка та постійне оновлення українського національного наративу.
- Збагачення національного дискурсу за рахунок відкриття забутих імен і сюжетів з історії України.

Зовнішні

- Підтримка діалогу з європейськими державами (Польщею, Чехією, Німеччиною, Угорщиною, Словаччиною, Румунією) щодо оцінки складних питань спільної історії, проведення консолідованої політики пам'яті.
- Протистояння гібридним атакам російських істориків на українське минуле як спосіб забезпечення гуманітарної безпеки українського суспільства.

Внутрішні

- Узгодження в рамках національної пам'яті змісту партикулярних (часткових) пам'ятей: єврейської, кримськотатарської, угорської; дворянської (шляхетської), «пролетарської», радянської тощо.
- Подолання схизмогенетичних тенденцій в комеморативних практиках, які загрожують територіальній цілісності та єдності України.

Опитування експертів у галузі політики пам'яті та історичного наративу

1 блок – динаміка форм комеморативних практик – включав запитання:

- Які форми комеморативних практик Ви можете назвати?
- Які з них є типовими для нашого сьогодення?
- Якщо порівнювати з першими роками української незалежності – які нові комеморативні практики з'явилися за цей час?
- Які зникли або майже зникли?

2 блок – контент історичного наративу:

- Назвіть 5 подій в історії України, пам'ять про які культивується сьогодні офіційним соціально-політичним дискурсом?
- Назвіть 5 подій в історії України, пам'ять про які культивувалася радянською ідеологією?
- Про які події свого минулого воліли б забути сучасні українці?
- Які місця пам'яті (пам'ятники, меморіальні комплекси) є символами меморіальної культури сучасної України?

3 блок – персоналізація героїв, виявлення контраверсійних сюжетів:

- Хто, на Вашу думку, в українській історії XX століття є Героєм
- Злочинцем
- Жертвою
- Яким критеріям, на Вашу думку, відповідає ідеальний національний герой?

4 блок – ставлення до державної політики пам'яті:

- Які наслідки для комеморативних практик мало прийняття 09.04.2015 Верховною радою України пакету з 4 законів про декомунізацію?
- Запущений законом «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режимів та заборону пропаганди їхньої символіки» процес перейменування топонімів і знесення пам'ятників – чи відповідає він європейським нормам?
- Як, на Вашу думку, варто відзначати перемогу у Другій світовій війні?
- Як би Ви охарактеризували політику пам'яті, яку проводить президент Володимир Зеленський? Чим вона відрізняється від політики його попередників?
- Ваше ставлення до діяльності Українського інституту національної пам'яті. Чи необхідна така установа в структурі виконавчої влади?

Регіональні та статеві-вікові характеристики респондентів

Регіон	Стать		Вік					Всього
	Чол.	Жін.	До 30 років	31-40 років	41-50 років	51-60 років	Понад 60 років	
Київ	7	2	1	1	1	5	1	9
Львів	3	4	1	2	2	1	1	7
Харків	3	3	2	1	1	1	1	6
Одеса	3	3	1	2	1	1	1	6
Запоріжжя	2	4	1	-	2	1	2	6
Ужгород	1	2	-	1	1	1	-	3
Донецька обл.	2	3	1	1	1	1	1	5
Чернігів	1	2	-	1	1	-	1	3
Вінниця	2	1	1	-	-	1	1	3
Черкаси	1	2	1	1	-	1	-	3
Всього	25	26	9	10	10	13	9	51

II етап - дескриптивно-аналітичний

Результати реалізованих досліджень на теоретичному рівні:

- Проаналізовано складні питання історичної пам'яті країн Центрально-Східної Європи (XVI-XXI ст.).
- Здійснено комплексний аналіз специфіки державотворчих процесів в країнах Центральної та Східної Європи.
- Визначено основні тенденції суспільно-політичного та культурного розвитку країн Центральної та Східної Європи.
- З'ясовано ступінь розвиненості політичних систем в країнах Центральної та Східної Європи.

Результати узагальнення тенденцій у розвитку комеморативних практик та виявлення спільних рис історичного розвитку країн Центрально-Східної Європи

Метастази війни, тобто специфічний досвід двох світових воєн, позначений, з одного боку, радістю виникнення модерних національних держав, а з іншого боку, є трагедією окупації (німецької та советської) та Голокосту євреїв;

Нетривалість історичних процесів виявлялась в браку державності в ХІХ ст. та в змінах кордонів і примусових переселеннях небачених раніше розмахів у ХХ ст.;

Гібридність, виявлена у співіснуванні на порівняно малому просторі конденсованої мозаїки етнічних і національних груп. Під час nation building на цих теренах нерідко відбувалися процеси, властиві міграційним спільнотам. Різниця полягала в тому, що рушієм цих процесів були не «чужі», а спільнота, яка протягом тривалого часу була гомогенною групою;

Нарешті, півстоліття досвіду комунізму / «реального соціалізму» Центрально-Східна Європа особливо вирізняється під кутом зору зіткнення національних інтересів, джерела яких містяться в гібридному минулому та суспільній структурі. Присутні відголоски суперечок та конкуренції словацько-угорської, польсько-німецької, білорусько-литовської, чесько-німецької чи польсько-української пам'яті, що також становлять вагомий чинник поточної політики.

Результати реалізованих досліджень на теоретичному рівні

Перешкоди на шляху поглиблення інтеграційних процесів між Україною та Європейським Союзом:

- Низький рівень поінформованості громадян про перспективи членства України в ЄС.
- Сумніви стосовного того, що євроінтеграція матиме вигоду для всього населення України.
- Проблемою є, з одного боку, бажання більшості вступити до ЄС, а з іншого боку, – небажання бізнес-еліти працювати за європейськими стандартами совісті.
- У населення є занепокоєність щодо конкурентоспроможності українських товарів на європейському ринку та еміграції робочої сили.
- Сьогодні наріжний камінь розвитку відносин Україна-ЄС – це вибіркове правосуддя та корупція.

Вступ України до ЄС — це питання перспективи, яке залежить від багатьох факторів. Зокрема, як від ефективності внутрішніх реформ, так і від трансформаційних процесів всередині ЄС.

Отже, у найближчій перспективі Україну на євроінтеграційному шляху очікує повсякденна, кропітка робота з імплементації Угоди про асоціацію, що рухає країну на шляху до ЄС, однак, і що найважливіше, сьогодні є підстави стверджувати, що Україна пройшла етап вибору між європейським і євразійським векторами розвитку держави.

Результати реалізованих досліджень на теоретичному рівні

Основними передумовами європейської інтеграції України є позитивні чинники:

ЄС – це розвиток економіки. Вступ України до Євросоюзу дозволить приєднатися до одного з найбільш відкритих світових ринків.

ЄС – це висока якість життя. Середній рівень та якість життя в країнах ЄС в рази перевищує показники України. Вступ України до Євросоюзу дозволить долучитися до його економічних і соціальних програм, отримати доступ до європейської системи освіти, охорони здоров'я, ринку праці.

ЄС – це права людини. Ефективний і доступний судовий захист, високі і надійні конституційні гарантії прав і свобод людини та громадянина, дієві і справедливі обмеження соціальної нерівності – все це невід'ємні наслідки руху до Об'єднаної Європи.

ЄС – це реформи в інтересах людей

ЄС – це енергетична безпека. У сучасних умовах жодна європейська країна не в змозі одноосібно забезпечити свою енергетичну безпеку.

Результати реалізованих досліджень на теоретичному рівні

ПРОБЛЕМИ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ У ПРОЄКЦІЇ НА ЗАВДАННЯ СУЧАСНОЇ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ

Історія є важливим політичним чинником у посттоталітарній Україні, предметом політичних та ідеологічних маніпуляцій, частиною політики пам'яті, а найсуперечливіші її сторінки – об'єктом гострих суспільних дискусій. Враховуючи, що минуле й надалі є предметом роз'єднання суспільства, політичних маніпуляцій, засобом суспільної дезінтеграції, суспільною потребою є об'єднання конфліктних моментів спільної історії у пам'яті сучасників

Важливою умовою продуктивного суспільного діалогу у процесі формування історичної пам'яті в українському суспільстві є застосування багатоперспективного підходу, що передбачає розгляд певної історичної проблеми з різних кутів зору. Через дослідження різноманітних перспектив навчання історії може сприяти емоційному розвитку особистості, розумінню її національно-культурних особливостей та взаємозв'язку з іншими людьми.

Важливим завданням історичної освіти є формування критично мислячої особистості, яка здатна критично оцінити минуле і сучасне, розуміти та поважати погляди інших людей, виявляти готовність до конструктивного діалогу та здатність здійснити усвідомлений вибір на основі стійких ціннісних орієнтацій. Отже, сучасна історична освіта має потенційні можливості стати чинником примирення різних моделей історичної пам'яті, засобом конструктивного суспільного діалогу про минулі та сучасні проблеми суспільного розвитку

III етап

Аналіз та інтерпретація отриманих результатів

• На основі теорій, учень і доктрин здійснено аналіз місця України в сучасних євроінтеграційних процесах.

• Визначено історичні передумови, економічних, політичних, соціальних, культурних причин Євроінтеграції.

• З'ясовано складні і суперечливі явища, викликані цивілізаційними та формаційними протиріччями.

• Показано досвід розв'язання складних питань історичної пам'яті в країнах Центральної та Східної Європи, втілений в Україні.

Примирення з історичним минулим у країнах Центрально-Східної Європи Чехія, Словаччина

Модель історичної пам'яті сприяє розвитку ідеї відновлення справедливості й компенсації жертвам режимів на противагу радянським і пострадянським імперативам героїзації (і навіть сакралізації) окремих сюжетів минулого, подій та осіб.

Чеська і Словацька республіки у подальших міждержавних відносинах не переймалися проблемами врегулювання двосторонніх стосунків, як наприклад, пострадянські держави, а сконцентрувалися на прискоренні внутрішніх реформ і перетворень. Пам'ять про спільне історичне минуле не зруйнувала відносини між державами, а навпаки, сприяла їх активному розвитку і виробленню партнерських відносин в усіх сферах життєдіяльності.

Історична пам'ять, що сформувалася у Чеській та Словацькій республіках, а також спільне минуле зовсім не передбачають взаємної залежності у політичному просторі та економічній площині.

Польща

Модель історичної пам'яті

Ключові аспекти внутрішньої та зовнішньої політики, що є необхідною умовою для зміцнення держави, а саме:

- 1) захисту доброго імені Польщі у світі та посилення її позиції на міжнародній арені;
- 2) виховання патріотизму наступних поколінь поляків.

Метою історичної політики в Польщі є зростання престижу держави на міжнародній арені, а також консолідація польського суспільства та патріотичне виховання.

Головним і впливовим інструментом проведення історичної політики в Польщі є Інститут національної пам'яті.

Пошуки моделі історичної пам'яті в Україні

Історична пам'ять українського суспільства характеризується існуванням одночасно різних моделей пам'яті, які належать окремим групам населення.

У суспільній свідомості конкурують кілька версій історичного розвитку України, особливо періоду ХХ ст., пов'язаного із становленням незалежної держави. Зокрема, по-різному трактуються різними частинами суспільства, за якими стоять певні політичні сили, події громадянської війни, індустріалізації, колективізації, Другої світової війни, численні «білі плями» у недавньому радянському минулому – голодомори, Голокост, депортації, ГУЛАГ, терори. По-різному оцінюється політика радянської влади стосовно України – від повного засудження до возвеличення.

На сучасному етапі у кожній частині суспільства, насамперед західного і східного регіонів, є свої герої, своє власне бачення причини і наслідків історичних подій, процесів і явищ, своє бачення майбутнього України.

Історичний досвід свідчить про те, що відновлення історичної пам'яті – це шлях до примирення і консолідації суспільства.

Результати опитування молоді віком 20-30 років

Варіанти відповідей	До якої культурно-історичної традиції Ви належите?			
	Захід	Центр	Схід	Південь
Українська	79,9	69,1	42,0	40,9
Радянська	5,8	17,0	22,7	26,5
Російська	0,9	3,7	18,1	18,0
Загальноєвропейська	8,8	6	4,7	8,1
Інша	1,2	0,6	1,1	1,0
Важко відповісти	3,4	3,6	7,8	5,5

Опитано близько 280 студентів з 6 ЗВО України (Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Бердянський державний педагогічний університет, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка)

Чи відіграє історична пам'ять домінуючу роль у зміцненні держави та консолідації суспільства?

	Відповіді %		
	Так	Ні	Важко відповісти
Учителі ЗСО	59,9	24,2	15,9
Викладачі ЗВО	45,8	41,5	12,7
Політики	42,9	39,7	17,4
Чиновники	38,8	24,2	37,0

ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ

1. Як, на Вашу думку, історична пам'ять впливає на його розвиток держави і суспільства?

- ✓ *Сприяє становленню держави та її розвитку.*
- ✓ Ніяк не впливає.
- ✓ Власна думка

2. Чи є історична пам'ять необхідним чинником формування ідентичності громадян України?

- ✓ *Так.*
- ✓ Ні.
- ✓ Не думав (ла) над цим.

3. Чи вартий уваги досвід країн Центрально-Східної Європи щодо формування у своїх народів історичної пам'яті?

- ✓ *Так, цей досвід є важливим і цінним для нашого суспільства.*
- ✓ Ні, не думаю.
- ✓ Важко сказати

4. Чи пов'язані мова та історична пам'ять як основний сегмент розбудови держави?

- ✓ *Так.*
- ✓ Ні.
- ✓ Не думав (ла) над цим.

5. Чи достатньо у Вашому навчальному закладі літератури, яка б дала можливість формувати в учнів історичну пам'ять?

- ✓ *Так.*
- ✓ Недостатньо
- ✓ Не цікавився (лася)

6. Які матеріали та література, на Вашу думку повинні бути в школі для допомоги вчителю у цьому контексті?

- А) література, яка розвінчує імперські та російські історичні міфи про Україну та її минуле;*
- Б) література про видатних історичних діячів;*
- В) література про епохальні події в історії України.*

Опитано близько 180 учителів з різних регіонів України (Харків, Суми, Київ, Біла Церква, Одеса, Львів, Чернівці, Умань, Чернігів)

110 науково-педагогічних працівників 6 університетів з різних регіонів України (Харків, Запоріжжя, Ужгород, Умань, Львів, Київ)

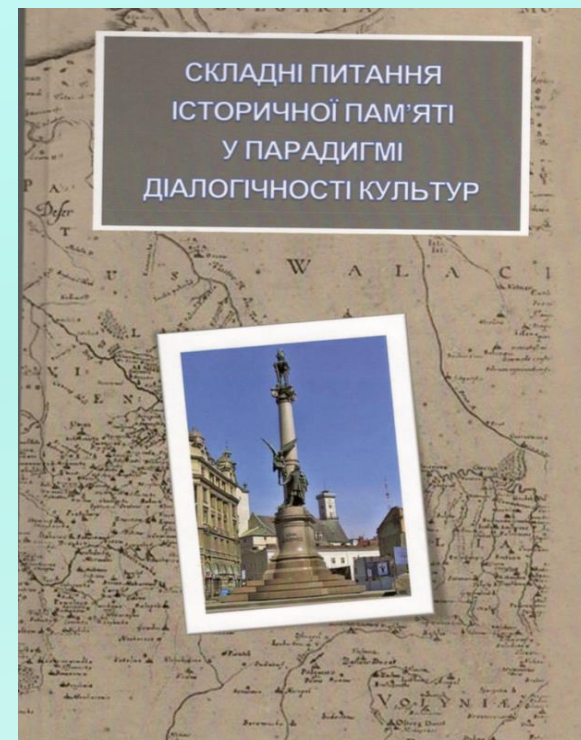
43 політика (Комітети Верховної Ради та місцевого рівня)

67 чиновників (Інститут модернізації змісту освіти МОН України, місцеві органи виконавчої влади)

Європейська та російська моделі історичної пам'яті

Критерії	Європейська модель	Російська модель
Стратегічна мета	Європейська інтеграція та європейська ідентичність	Геополітичний проєкт «русского мира» та ідентичність радянського типу
Інструментальність політики	Дискусія, щодо необхідності конструювання спільної ідентичності в межах нинішнього ЄС	Спроби реконструкції спільної ідентичності в межах колишнього СРСР
Спосіб виявлення	Покаяння за Голокост, примирення з колаборантами	Прославлення героїв та подвигів війни
Характер	Діалогічний, полісуб'єктний	Монологічний, авторитарний
Форма вшанування	Покута	Глорифікація
Зміст	Трагічність, домінованість	Героїчність, домінантність
Комеморативні практики (на прикладі пам'яті про війну)	Святкування на місцевому рівні, невеликі військові паради, мітинги-реквієми	Загальнонаціональні святкування, великі військові паради, демонстрації
Пам'ятники	Значна кількість пам'ятників побутового, жанрового чи абстрактно-нейтрального змісту (приклад Німеччини)	Домінування історичних пам'ятників монументального героїчного характеру
Інституційність	Створення інститутів пам'яті, міжнародних комісій істориків	Влада як модератор пам'яті, комісія істориків при президенту
Подолання тоталітарного минулого	Денацифікація. Люстрація в країнах колишнього соцтабору для подолання комуністичного минулого. Відсутність люстрації.	Визнання історичної спадкоємності радянському режиму
Мовна політика	Визнання офіційними мов усіх країн ЄС. Сприяння вивченню, поряд з рідною, принаймні двох мов інших країн ЄС.	Пропаганда і сприяння поширенню російської як мови міжнаціонального спілкування на пострадянському просторі

Колективна монографія за результатами НДР

← Презентація монографії
у науковій бібліотеці
університету 13.01.2020

Апробація результатів наукового дослідження

2021

Київський університет імені Бориса Грінченка

КИЇВСЬКІ ФІЛОСОФСЬКІ СТУДІЇ

Складні проблеми історичної пам'яті розглядаються на щорічній конференції «Київські філософські студії»

та на Конгресі молодих дослідників релігії «Релігія в сучасній культурі» (2019); на семінарі «Геноциди в історії України і світу».

Результати НДР

**Висновки та рекомендації,
отримані у процесі виконання НДР,
передано до Українського інституту національної пам'яті та
Меморіального центру Голокосту “Бабин Яр”**

**Антон
Дробович,
директор
УІНП**

**Анна Марія
Басаури-Зюзіна,
директорка
програми
Меморіального
центру «Бабин
Яр»**

Продукти реалізації наукової теми

наукові статті

88 статей (з них 26 у
Scopus та Web of Science)

підручники і
посібники

6 посібників

авторські
свідоцтва

28 авторських свідоцтв

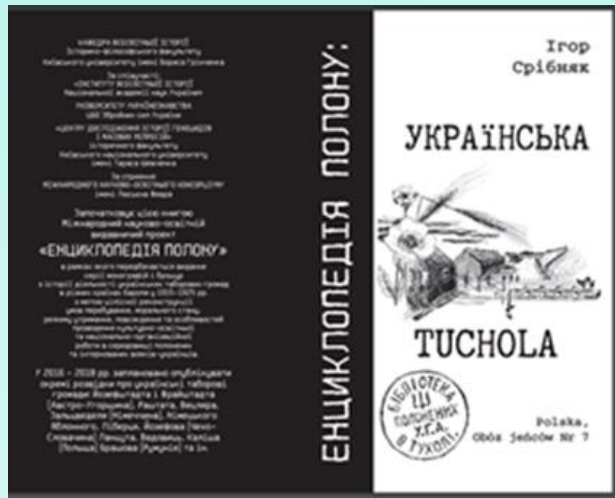
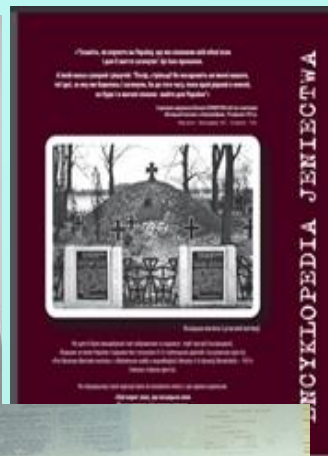
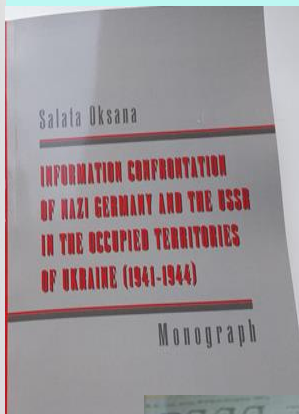
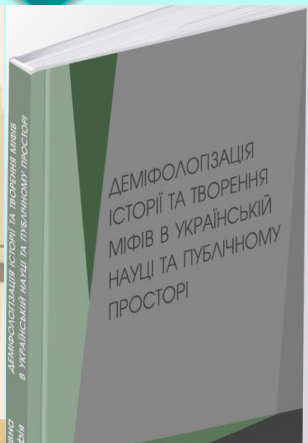
дисертації

Захищено 1 докторську
та 3 кандидатські дисертації

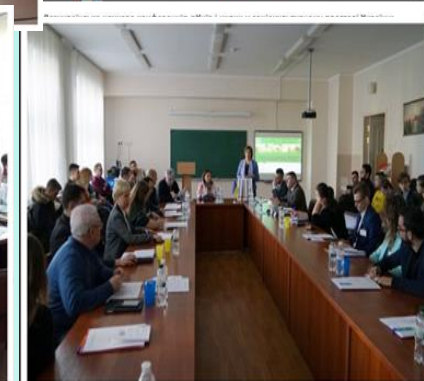
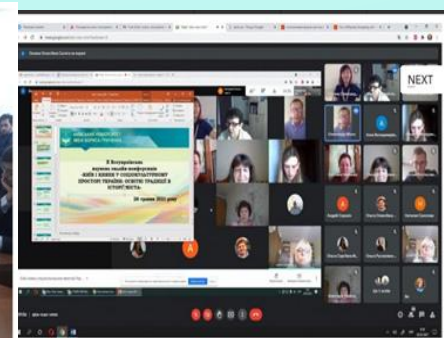

Результати реалізованих досліджень на практичному рівні

Апробація наукових досліджень під час конференцій

- Всеукраїнська наукова конференція з методології та історіографії історичних досліджень, присвячених проблемам вивчення історичної пам'яті в Україні та країнах Центрально-Східної Європи (вересень, 2016-2021)
 - Міжнародні науково-практичні конференції, присвячені деміфологізації історії та творенню патріотичних міфів, пам'яті української діаспори про Україну (2016-2021)
- Всеукраїнська студентська наукова конференція «Українська минувшина: джерела, події, постаті» (2016-2021)
- Всеукраїнська наукова конференція «Київ і кияни у соціокультурному просторі України (2016-2021)
 - «Над Віслою і Дніпром. Польща і Україна в європейській перспективі – минуле і сучасність». Київ-Торунь, 2019.
- «Людина, етнос, нація в історії світу: державотворчі процеси на європейському просторі (від найдавніших часів до сьогодення)» Київ-Варшава, 2020.
- Міжнародна конференція «120 років переселення українців у Хорватію» Загреб, 6-9 жовтня 2021

Результати НДР

Теми дипломних, магістерських та аспірантських робіт

Русскіна Д.О. – «Постать Бориса Грінченка в епістолярній спадщині сучасників»

Карнах Вячеслав (4 курс) – «Волинська трагедія: сучасний погляд обох народів»

Ковальчук Михайло (4 курс) – «Биківня - місце масових розстрілів у 1930-1940 рр.»

Ковальчук Михайло (6 курс) Репресивна політика радянської влади проти української інтелігенції 1930-х років.

Ковальчук Світлана (4 курс) – «Повстанський рух на Черкащині 1917–1921 рр.: «Холодноярська республіка» Василя Чучупаки та «Чигиринський курінь» Свирида Коцура»

Резнік Максим (аспірант) – «Борис Грінченко в контексті політичного життя України кінця ХІХ – початку ХХ століття»

Курильчук Наталія (аспірантка) – «Конструювання «радянського села» на прикладі сіл Олевського району Житомирської області (1918-1941 рр.)»

Куцик Руслан (випускник аспірантури, 2018 р.) – «Інформаційна політика російської імперської влади в українських губерніях Південно-Західного краю у 1914–1917 рр.: методи та засоби реалізації».

Всеукраїнські студентські турніри з історії та філософії

Апробація результатів дослідження на конференціях у Національному музеї історії України у Другій світовій війні

Здійснення наукових досліджень спільно із зарубіжними університетами

Університет Сетон-Холл (Нью-Джерсі, США)

Вивчення культурно-історичної пам'яті
американських українців.

Карлів університет (Прага, Чехія)

Підписання
Декларації про
наміри. Спільна
міжнародна
конференція,
присвячена
українській
діаспорі в
Чехословаччині та
збереженню нею
національної
ідентичності

Університет гуманітарних та природничих наук ім. Яна Длугоша в Ченстохові

Стажування у спільній
програмі, присвяченій
розбудові громадянського
суспільства

Познанський університет імені Адама Міцкевича (Познань, Польща)

Співпраця у контексті проекту
«Долаємо стереотипи разом».

Педагогічний університет імені Комісії національної освіти (Краків, Польща)

Спільна літня школа,
присвячена формуванню
національної ідентичності в
умовах розвитку демократії
в країнах Східної Європи

Реалізація результатів наукової теми

НАШУ ПРАКТИКУ

Результати студентських досліджень - переможців II етапу Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт(у межах наукової теми)

2020 – Всеукраїнський конкурс
студентських наукових робіт із галузі «Історія України»
Диплом III ступеня – **М. Галушко, Н. Лукова**

2019 – Всеукраїнський конкурс
студентських наукових робіт із галузі «Історія»
Диплом II ступеня – **А. Сарапіна, М. Мудрак**

2018 – Всеукраїнський конкурс
студентських наукових робіт із галузі «Історія України»
Диплом II та III ступенів – **І. Хорошко, В. Кулик**

Впровадження результатів наукового дослідження випускниками

Мельниченко Володимир – заступник директора з навчально-виховної роботи ЗСО № 58.

Кузьменко Віталій
– Громадська рада
Міністерства ветеранів, робота
в моніторинговій організації
«Charity&Tuner».

Алексеев Костянтин
– керівник громадської спілки
«Вища координаційна рада у
справах ветеранів війни та
учасників антитерористичної
операції». Засновник майстерні
свічок.

Пухальська Вікторія заступник з навчально-виховної роботи у закладі середньої освіти № 1 м. Києва

Попельнюк Борис – учитель історії у закладі середньої освіти № 23 м. Києва